

A MAGYAR MOZGÁS- ÉS TÁNC TERÁPIÁS
EGYESÜLET
IV. KONFERENCIÁJA

Mozgásban a világ

MEGTARTÓ ERŐK A TEST- ÉS
TÁNC TERÁPIÁKBAN

PROGRAMFÜZET

BUDAPEST, 2012. SZEPTEMBER 21-22.

A konferencia helyszíne:

MOM Kulturális Központ, 1124 Budapest, Csörsz u. 18.

A konferencia főszervezője:

Tordai Zita

A konferencia szervezői:

Bóta Ildikó, Campos J. Anna, Czukorka Katalin,
Gyulavári Ágnes, Incze Adrienne, Kiss Tibor Cece,
Merényi Márta, Pete Nóra, Péter Edit,
Szili Katalin, Vad Gyöngyi, Vermes Katalin

Kulturális program:

TetraÉter Csoport – Performansz
Mészöly Andrea: Beszélj rólam – Táncszínházi produkció

Fogadás:

Kakas Étterem

Szerkesztés, nyomdai előkészítés:

Kiss Tibor Cece

Nyomtatás:

Gestalt Team Kft.

Kiadja:

A Magyar Mozgás- és Táncterápiás Egyesület

A konferencia akkreditált, 42 továbbképzési (CME) pontot ér.

KÖSZÖNTŐ

Idén negyedik alkalommal rendez meg konferenciáját a Magyar Mozgás- és Táncterápiás Egyesület.

Első konferenciánkat 2003-ban szerveztük „*Test-tudattalan*” címmel, amelynek fő célja elsősorban a megmutatkozás, az elfogadottság megteremtése volt. A meghívottak között más pszichoterápiás módszerek és különféle művészeti ágak jeles képviselői is szerepeltek.

Második konferenciánk (2006) címe: „*A test és az egész*”. Ennek során igyekeztünk képet adni az Egyesületen belül képviselt módszerek színességéről, a különféle módszerek párbeszédét serkentve.

Harmadik konferenciánk (2009) „*Testthatás – Az alkotó és a megalkotott test a gyógyító folyamatokban*” címmel a mindannyiunk számára fontos momentumra, az alkotásra fókuszált.

Idei konferenciánk áttekintést kíván adni arról, hogy hol tartanak jelenleg a testélmény alapú, valamint a különböző mozgás- és táncterápiás iskolák, és hogy ezek a módszerek milyen módon képesek erősíteni a személyes autonómiát, illetve az egyének közötti együttműködést és ezáltal a közösségteremtést.

A program részeként folytatódik az immár hagyománnyá vált esti műsorok sora, így az idén is készülünk előadással annak jegyében, hogy az alkotás, az önkifejezés és a látvány befogadásának folyamata a test- és táncterápiák szerves része.

Az előző alkalmakhoz hasonlóan most is célunk a felszabadult, inspiráló légkör megteremtése, mely lehetőséget ad vitákra, beszélgetésekre, találkozásokra.

*Az Egyesület vezetősége
és a konferencia szervezői*

PROGRAM

2012. SZEPTEMBER 21. PÉNTEK

8.30-9.30   **Regisztráció**
Közben: TetraÉter Csoport – Performansz

9.30-9.45   **Megnyitó**
Simon Judit, az MMTE elnöke
Tordai Zita, a konferencia főszervezője

9.45-10.30   **Nyitó plenáris előadás**
Incze Adrienne: Terápiás történesek tárgya és jelene

10.30-11.00   **Szünet**

11.00-14.00   **Szekcióülések I.**

Előadás szekció I.

Üléselnök: Toronyai Gábor

11.00-12.30   **Merényi Márta:** A testi élmények útján
Vad Gyöngyi: Gondolatok a mozgás- és táncterápiás szupervízióról
Endresz Hajna, Majoros István: Reális párok a mozgás- és táncterápiás csoport meta-terében

12.30-13.00   *Szünet*

13.00-14.00   **Kiss Tibor Cece:** Kinek-kinek tehetsége szerint – multimodalitás az integrált kifejezés- és táncterápiában

Gyulavári Ágnes, Rozgonyi Emőke, Klein Izabella: Testtérképezés – A tánc- és mozgásterápia és a képzőművészet-terápia integrációjának lehetőségei anorexiás kamaszokkal a SE I. Gyermekgyógyászati Klinika Gyermekpszichiátriai Osztályán

Műhelyek I.

(az előadás-szekcióval párhuzamosan)

Jarovinszkij Vera, Perfalvi-Zobor Tünde: Test-térkép, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely

Péter Edit, Szili Katalin: Ami közös és ami saját

Gál Eszter: Skinner-féle ellazulási technika (Skinner Releasing Technique)

Köhler Kata, Szűcs Mónika: Megtartó Én Te Ő

Filmszekció   Művészeti és terápiás táncfilmek (Szerk.: Szili Katalin)

14.00-15.00   **Ebéd-szünet**

15.00-18.00 Szekcióülések II.

Előadás szekció 2.

Üléselnök: Csontos Zoltán

15.00-16.30 **Simon Judit:** A különböző testtudati technikák által alkalmazott instrukciók sajátosságai

Toronyai Gábor: Kultúráképződés a mozgáscsoportban

Vermes Katalin: Mozgáscsoport a kultúrában

16.30-17.00 *Szünet*

17.00-18.00 **Frank Róbert:** Zumba, vagy táncterápia? A prevenció jelentősége a mozgás segítségével

Halmos Gábor, Kiss Tibor Cece: Mennyire mélyen alszik bennünk a művész? – Gondolatok egy nemzetközi integrált kifejezés- és táncterápiás pályázati projekt megvalósulása nyomán

Műhelyek 2.

(az előadás-szekcióval párhuzamosan)

Endresz Hajna, Nagy Krisztina: Az időélmény változásai a mozgás- és táncterápiában

Pete Nóra, Révay Réka: Kapcsolati erők, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely

Goda Gábor: Az emberi kapcsolatok áramló természete – Megtartó erők a „Weight-Flow Contact”-ban

Nemes Andrea, H. Pozsár Beáta: Pszichodráma eszközök használata a DSZIT csoportterápiákban

Filmszekció Művészeti és terápiás táncfilmek (Szerk.: Szili Katalin)

18.00-18.30 Szünet

18.30-19.45 Kerekasztal beszélgetés

Bóta Ildikó, Kiss Tibor Cece, Lipka Péter, Molnár Magda, Simon Judit: Megtartó erők a mozgással dolgozó módszerekben

Moderátor: **Campos Jiménez Anna**

19.45 -20.00 Szünet

20.00 -23.00 Fogadás

2012. SZEPTEMBER 22. SZOMBAT

9.30-10.00   **Regisztráció**
Közben: TetraÉter Csoport – Performansz

10.00-13.00   **Szekcióülések III.**

Előadás szekció 3.

Üléseelnök: Nemes Andrea

10.00-11.30   **Szvatkó Anna:** Honnan és hová tart a dinamikus szenzoros integrációs terápia Magyarországon?

Arató Domonkos: Diagnosztika és terápia egymásba fonódása a dinamikus szenzoros integrációs terápiában

Varga Izabella: A belső indíttatású mozgás és az utánzás szóttese. Pszichobiológiai és művészettörténeti megközelítések

11.30-12.00   *Szünet*

12.00-13.00   **Lipka Péter:** Színházi alkotó folyamat a pszichodinamikus mozgás- és táncterápia tükrében

Révay Réka: Mozdulatművészet és terápia

Műhelyek 3.

(az előadás-szekcióval párhuzamosan)

Horváth Dorottya, Salz Gabriella: Női vonal – Generációk tánca, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely

Campos Jiménez Anna, Csontos Zoltán: A test megtart

Kálmán Ferenc, Vermes Katalin: Szervező erők a testen belül és kívül

Kiss Tibor Cece, Szabó Ágnes: Birkaiskola – hang-játék az integrált kifejezés- és táncterápiával

13.00-14.00   **Ebédszünet**

14.00-17.00   **Szekcióülések IV.**

Előadás szekció 4.

Üléseelnök: Kiss Tibor Cece

14.00-15.30   **H. Pozsár Beáta:** Súlypontok összjátéka. A személyiségfejlődés egyenetlenségeinek korrekciós lehetőségei

Bedő Ilona, Papp Tímea: „Fényben és sötétben, fent és lent” A fizikai környezet és a dszit kapcsolata

Cseri Ágnes, Vetier Anna: Gyermek-táncterápia

15.30-16.00   *Szünet*

16.00-17.00   **Campos Jiménez Anna, Csontos Zoltán, Endresz Hajna, Incze Adrienne, Vermes Katalin:** A PMT módszerének alkalmazási területei, lehetőségei – Kerekasztal-beszélgetés

Műhelyek 4.

(az előadás-szekcióval párhuzamosan)

Földvári Mónika, Papp Dorottya: Belső egyensúlyunk megtartó ereje

Brinzanek Zsuzsa, Laszlovszky Ágnes: „Híd, ami összeköt” – integrált kifejezés- és táncterápiás műhely

Gyulavári Ágnes: Test-tér-forma – A Lábán-mozdulatrendszer a táncterápiában

Ács Eszter, Majoros István: Kapcsolatban lenni, egyben önmagam is lenni

17.00-17.15

Szünet

17.15-18.15

Záró beszélgetés

Moderátor: **Vad Gyöngyi**

19.00-20.00

Kulturális program

Beszélgj rólam – Táncszínházi produkció (rendező: Mészöly Andrea)

Helyszín: Kupolaterem

TEREMBEOSZTÁS

A plenáris előadás, az előadás szekciók, a pénteki kerekasztal beszélgetés és a szombati záró beszélgetés helyszíne a Kupolaterem (I. em.). A műhelyek beosztása az alábbi:

Időpont	Műhely	Terem	
Péntek 11.00-14.00	Jarovinszkij Vera, Perfalvi-Zobor Tünde: Test-térkép, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely	I. em. Simándy József	
	Péter Edit, Szili Katalin: Ami közös és ami saját	I. em. Jókai Mór	
	Műhelyek 1.	Gál Eszter: Skinner-féle ellazulási technika (Skinner Releasing Technique)	Fsz. Szabó Lőrinc
		Köhler Kata, Szücs Mónika: Megtartó Én Te Ő	Fsz. Barabás Miklós
	Filmszekció	I. emelet folyosó	
Péntek 15.00-18.00	Endresz Hajna, Nagy Krisztina: Az időélmény változásai a mozgás- és táncterápiában	I. em. Simándy József	
	Pete Nóra, Révay Réka: Kapcsolati erők	I. em. Jókai Mór	
	Műhelyek 2.	Goda Gábor: Az emberi kapcsolatok áramló természete – Megtartó erők a „Weight-Flow Contact”-ban	Fsz. Szabó Lőrinc
		Nemes Andrea, H. Pozsár Beáta: Pszichodráma eszközök használata a DSZIT csoportterápiákban	Fsz. Barabás Miklós
	Filmszekció	I. emelet folyosó	
Szombat 10.00-13.00	Horváth Dorottya, Salz Gabriella: Női vonal – Generációk tánca, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely	I. em. Simándy József	
	Campos Jiménez Anna, Csontos Zoltán: A test megtart	I. em. Jókai Mór	
	Műhelyek 3.	Kálmán Ferenc, Vermes Katalin: Szervező erők a testen belül és kívül	Fsz. Szabó Lőrinc
		Kiss Tibor Cece, Szabó Ágnes: Birkaiskola – hang-játék az integrált kifejezés- és táncterápiával	Fsz. Barabás Miklós
Szombat 14.00-17.00	Földvári Mónika, Papp Dorottya: Belső egyensúlyunk megtartó ereje	I. em. Simándy József	
	Brinzanek Zsuzsa, Laszlovszky Ágnes: „Híd, ami összeköt” – integrált kifejezés- és táncterápiás műhely	I. em. Jókai Mór	
	Műhelyek 4.	Gyulavári Ágnes: Test-tér-forma – A Lábán-mozdulatrendszer a táncterápiában	Fsz. Szabó Lőrinc
		Ács Eszter, Majoros István: Kapcsolatban lenni, egyben önmagam is lenni	Fsz. Barabás Miklós

ELŐADÁS ABSZTRAKTOK

Arató Domonkos

Diagnosztika és terápia egymásba fonódása a dinamikus szenzoros integrációs terápiaiban

Diagnosztika és terápia – természetes, hogy összetartoznak, hiszen ugyanannak a folyamatnak két nélkülözhetetlen szakaszát jelentik. De vajon elválaszthatók-e egymástól? Hol zárul le az egyik, és hol kezdődik a másik? A Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápiát megelőző mozgásvizsgálat módszertani jellemzői fokozottan igénylik a kapcsolatteremtést, a bizalom megnyerését. Így ez a helyzet a terapeuta és a gyermek közötti nonverbális, az egész testet megmozgató összehangolódás próbakövévé válik. De vajon elegendő-, alkalmas-e arra, hogy a vizsgálatok végén egy kiforrott diagnózis birtokában legyünk, amely meghatározó szerepet játszik az ezt követő terápiás munkában? Vagy a diagnózis csak jóval később születik meg? Előadásomban ezeket a kérdéseket járom körbe, esetekből vett példákat is segítségül hívva.

Kulcsszavak: diagnosztika, mozgásvizsgálat, diagnózis, DSZIT terápia

Bedő Ilona, Papp Tímea

„Fényben és sötétben, fent és lent” – A fizikai környezet és a DSZIT kapcsolata („belső-építéset”)

A szenzoros integrációs terápia hatásmechanizmusa a valóságosan átélt különböző érzékszervi és mozgásos élményeken keresztül megszerezhető tapasztalatokra épül, éppen ezért nagy jelentősége van a terápia fizikai környezetének.

A DSZIT sajátos adottságai közepette a gyermek testében és lelkében felidéződhetnek és elrendeződhetnek, integrálódhatnak korábbi tapasztalatai. A terapeuta értő jelenlétében kipróbálhat új problémamegoldási módokat, rátalálhat személyes erőforrásaira és egyéni fejlődési lehetőségeire.

Előadásunkban e terápiás környezet fizikai tulajdonságai és a terápiás történések összefüggéseiről szeretnénk szólni.

Két terápiás helyszínt mutatunk be: míg egyik esetben a süllyedés, lemerülés és a mindennapitól való elhatárolódás, addig a másik esetben az emelkedés és a mindennapi közegbe való auditív belesimulás implikálódhat.

Végül elgondolkodtunk azon, milyen lehet az a környezet, helyszín, mely „elég jó” a gyerekek, a terapeuta és a szenzoros integrációs terápia szempontjából.

Kulcsszavak: valós tapasztalat, fizikai környezet, terápiás történések, inkubáció, intimitás, „elég jó” helyszín

Cseri Ágnes, Vetier Anna

Gyermek-táncterápia

Előadásunkban gyermekekkel folytatott mozgás- és táncterápiás tapasztalatainkról szeretnénk beszámolni.

A gyerekek lételeme a mozgás, náluk még szorosabban összetartoznak a testi és lelki jelenségek, mint a felnőtteknél. Nehézségeiket még kevéssé tudják szavakban megfogalmazni. A mozgás és a tánc segítségével közelebb kerülhetünk lelkivilágukhoz, a testi tapasztalatokon

keresztül pedig lehetőség nyílik számukra, hogy átdolgozhassák élményeiket.

Évek óta tartunk gyermekeknek mozgás- és táncterápiás foglalkozásokat: terápiás céllal a Heim Pál Kórház Mentálhigiéniai Központjában, kulturális központokban pedig személyiségfejlesztő céllal. A terápia során a pszichodinamikus mozgás- és táncterápia szemléletével dolgozunk.

A foglalkozások célja, hogy a gyermekek kapcsolatba kerülhessenek belső önmagukkal és társaikkal, ezzel utat nyitva személyiségük fejlődéséhez és a hétköznapi életben való boldogulásukhoz. Segítjük ezt egy biztonságos közeg megteremtésével, a testi-lelki jelenléttel, a magunkra és egymásra irányuló figyelemmel. A folyamat során használjuk a szabad, önkifejező tánc, a testtudati gyakorlatok, az érintés, a játék, a zene és a relaxáció adta lehetőségeket. Mindezeket keretezi egy beszélgető kör, amely a szavak szintjén történő, tudatosabb átdolgozáshoz járul hozzá. A gyermekeket leginkább érintő érzelmi és lelki témákkal foglalkozunk a folyamat során. A tervezett tematikát rugalmasan alakítjuk az egyéni szükségletekhez és a csoportdinamikához.

Kulcsszavak: gyermekterápia, PMT, személyiségfejlesztés, átdolgozás, mozgás és beszéd, szülői konzultáció, instrukciók és szimbólumok kapcsolata, játékok

Endresz Hajna, Majoros István

Reális párok a mozgás- és táncterápiás csoport meta-terében

Előadásunkban egy új kísérleti pszichodinamikus szemléletű mozgás- és táncterápiás csoportformáról számolunk be. Pároknak tartottunk két napos intenzív mozgásterápiás workshopot, ennek a tapasztalatait szeretnénk megosztani az érdeklődőkkel. A keretek és a workshop felépítésének ismertetésén túl kitérünk az ebben a speciális keretben működő megtartó erők szerepére is. Vizsgáljuk az ebben a speciális térben létre jövő kapcsolódási lehetőségeket és korlátokat. Beszámolunk a vezetés, és a vezetők közti együttműködés dinamikájáról, az egyének és a párok jellemző témáiról, azok megjelenéséről a mozgásos gyakorlatok során, valamint a visszajelzések (szóbeli és kérdőíves) tapasztalatairól, tanulságairól.

Kulcsszavak: párterápiás workshop, pszichodinamikus szemléletű mozgás- és táncterápia, reális és meta-tér kapcsolódása, megtartó erők, kapcsolati munka a különböző szinteken

Frank Róbert

Zumba, vagy Táncterápia? A prevenció jelentősége a mozgás segítségével.

A mozgás-, táncterápiának, mint önálló diszciplínának kiemelt szerepet kell szánni, mind a primer, a szekunder és a terciér prevenció terén. Az elkövetkező évtizedekben egyre hangsúlyosabb szerepet kap a megelőzés mind a hivatalos orvoslásban, mind az emberek mindennapjaiban.

Előadásomban sorra veszem azokat a lehetőségeket, amelyek ezt a hiányt pótolni tudják. Szükségét látom, hogy a világban egyre erősebben tapasztalható egészségmegőrző folyamatokba szervesen be tudjuk illeszteni hivatásunkat, a mozgásterápiát.

Például a primer prevenció esetén fontos azt hangsúlyozni, hogy nem elég a test „sanyargatása” különböző edzésformákkal, ugyanolyan fontos a szellemi kondíció frissen tartása, sőt ennek a kettőnek az ötvözése. Erre kiváló eszköz a táncterápia.

A mozgás, táncterápia szinte kiált a szekunder és a terciér prevencióban való markánsabb részvételért. Ehhez azonban komoly stratégiát kell kidolgoznunk, hogy előkelő szerephez jusson

hivatásunk ebben a feladatban. Az előadásban bemutatom, melyek azok a területek, ahol nagyobb teret biztosíthatnak számunkra, mozgásterapeuták számára és nem titkolt célja az sem, hogy a mozgás, táncterápia kilépjen az önismereti csoport skatulyából és a szervesen csatlakozzon az egészségügyi rendszerhez.

Kulcsszavak: primer, szekunder, tercier prevenció, rehabilitáció, egészségügy, egészségmegőrzés, test, lélek, holisztikus szemlélet, onkológia

Gyulavári Ágnes, Rozgonyi Emőke

Testtérképezés – A tánc- és mozgásterápia és a képzőművészet-terápia integrációjának lehetőségei anorexiás kamaszokkal a SE I. Gyermekgyógyászati Klinika Gyermek-pszichiátriai Osztályán

Szerzők: Gyulavári Ágnes, Rozgonyi Emőke, Klein Izabella

Az előadás a testtérképezés módszerét mutatja be a SE I. Gyermekgyógyászati Klinika Gyermekpszichiátriai Osztályán anorexiás kamasz lányokkal végzett komplex művészetterápiás folyamaton keresztül.

A testtérképezés kreatív terápiás eszköz, amely a testi tapasztalást és a vizuális művészi kifejezőmódot kapcsolja össze. A művészetterápiás folyamat során megélt érzésekből és szimbólumokból egy életnagyságú, testet ábrázoló alkotás születik.

A testtérképezés (Body Mapping) módszerét 1999-ben alkalmazta Jonathan Morgan, klinikai szakpszichológus dél-afrikai HIV betegekkel folytatott terápiás munkája során. Ez a munka inspirált arra, hogy Rozgonyi Emőke képzőművészet-terapeutával és Klein Izabella integrált művészetterapeutával a HIV-betegekre kidolgozott programot anorexiás kamaszok kezelésére adaptáljuk. Az eredeti módszert a tánc- és mozgásterápia és a drámaterápia eszközeivel gazdagítva egy mélyebb testtudati szintre emelve közelítettük meg.

Az előadásban a szakirodalom és a csoportfolyamat bemutatásán keresztül bontakozik ki, hogy hogyan externalizálhatók a szomatikus-emocionális élmények, és a módszer hogyan segítheti a testképzavarral, önértékelési problémákkal küzdő embereket abban, hogy képessé váljanak elfogadni és integrálni testük és énjük különböző aspektusait. A terápiás folyamatot az alkotásokról készült fényképek keltik életre.

Az előadás általánosabb célja a különböző művészetterápiás módszerek integrálási lehetőségeinek felvetése.

Kulcsszavak: testtérképezés, testképzavar, integráció, komplex művészetterápia, szimbólum, testtudati munka

H. Pozsár Beáta

Súlypontok összjátéka. A személyiségfejlődés egyenetlenségeinek korrekciós lehetőségei.

„Mi agyra gyúrunk” – mondta egy anyuka, akinek négy éves gyermeke kívülről ismerte a rovarokat (latin névvel együtt), ám játszani nem tudott.

Az előadás egy gyermek dinamikus szenzoros integrációs terápiája (DSZIT) kapcsán járja körül azt a jelenséget, hogy korunk jellemzői hogyan hatnak a személyiségfejlődésre. Az információs tér megnövekedése és a cyber lét térnyerése valamint a háromdimenziós gravitációs térben való mozgás lehetőségének vagy igényének csökkenése vajon tetten érhető-e a személyiség különböző megnyilvánulásaiban? Hogyan viszonyulnak egymáshoz a különböző fejlődési vonalak (Anna Freud fogalmával élve), illetve hogyan alakulnak az egyén képességei?

Megnézzük azt is, hogy diszharmonikus fejlődés esetén milyen eszközei, lehetőségei vannak a DSZIT terápiának. Melyek azok a fontos lépések, amik súlyponteltolódáskor is segítenek elvezetni minket az egyensúly megtalálásához.

Kulcsszavak: dinamikus szenzoros integrációs terápia gyermekekkel, diszharmonikus fejlődés, terápiás lehetőségek, egyensúly

Halmos Gábor, Kiss Tibor Cece

Mennyire mélyen alszik bennünk a művész? – Gondolatok egy nemzetközi integrált kifejezés- és táncterápiás pályázati projekt megvalósulása nyomán.

2012 nyarán tartottuk az „It’s never too late! Reviving the hidden Artist within” (Soha nem késő! A bennünk élő Alkotó felébresztése) című felnőtt tanulói műhelyt, melyre az Európai Unió „Az egész életen át tartó tanulás” programjának (Lifelong Learning Programme) Grundtvig alprogramjától nyertünk pályázati támogatást.

Az egy hetes integrált kifejezés- és táncterápiás workshop alapkonceptiója az volt, hogy minden nap más és más művészeti modalitást állítunk a középpontba. Kutattuk a bennünk élő Táncos, Zenesz, Szobrász, Festő, Mesélő és Előadóművész lehetőségeit, majd az élmények összegzése és a tanulságok megfogalmazása következett.

Előadásunkban egyrészt arra szeretnénk reflektálni, hogy egy nemzetközi projektben milyen szakmai kérdések merülnek fel. Milyen kihívásokat tartogat a nem anyanyelvi kommunikáció – csoporttagoknak és csoportvezetőknek egyaránt. Hogyan képeződnek le a kultúrközi különbségek? Milyen előkészületek és milyen utómunkálatok biztosítják az optimális hatást?

Másrészt kitérünk arra, hogy milyen tanulságok vonhatók le az integrált kifejezés- és táncterápia nem terápiás célú alkalmazásával kapcsolatban, hiszen a program önismereti és rekreációs célt szolgált. Milyen helyzetekhez vezet, amikor két férfi csoportvezetője van egy csoportnak?

Előadásunkban tapasztalatainkat élményszerűen prezentáljuk.

Kulcsszavak: integrált kifejezés- és táncterápia, művészeti modalitások, Grundtvig – nemzetközi projekt, egy hetes intenzív tréning, nem pszichoterápiás célú alkalmazás

Incze Adrienne

Terápiás történések tárgya és jelene

A pszichodinamikus mozgás- és táncterápiában az öt órás időtartamú alkalmak során kb. három óra mozgásos helyzetben zajlik. A testi jelenlétre fokozott figyelem irányul a többi pszichoterápiás módszerhez képest, amely így fokozottabban indukálja a jelenre irányultságot.

Ahogy megpróbáljuk megérteni, mi is történik, a pszichoanalitikus elmélet többféle vonatkoztatási kerete is adódik. Jó alapul szolgál mind a tárgykapcsolat-elméleti, mind a szelfpszichológiai megközelítés. A korai kapcsolat alakulásának megértését segítő modellek közül D. Stern valamint Fonagy és Target fejlődésemellete különösen alkalmazhatónak tűnik a mozgásos helyzet történéseinek, folyamatának megértésében.

Az előadó konkrét terápiás helyzetek megjelenítésével, a tárgykapcsolat-elméletre alapozó megértési mód mellett különböző kortárs szelffejlődés-elméletek perspektívájából is felveti azokat.

Kulcsszavak: pszichodinamikus mozgás- és táncterápia, mozgásos helyzet, tárgykapcsolat-

elmélet, szelfpszichológia, megértés

Kiss Tibor Cece

Kinek-kinek tehetsége szerint – multimodalitás az integrált kifejezés- és táncterápiában

Az integrált kifejezés- és táncterápia (IKT) a kifejezőművészetek-terápia (expressive arts therapy) képviselője Magyarországon, amelynek lényegi aspektusa a művészeti multimodalitás. Míg a speciális művészetterápiák, egyetlen művészeti ágra (pl. zene, tánc, festészet, szobrászat, szépirodalom vagy színház) épülnek, a multimodális művészetterápiák lehetséges eszköztárának részét képezik mindezen művészetterápiák eszközei. De a hangsúly nem a technikai lehetőségek már-már elárasztó bőségén van, kifejezetten lényeges az átmenet, a váltás a különböző művészeti modalitások között, ill. ugyanazon téma megközelítése különböző önkifejezési modalitásokkal. Hiszen e sokféle „megközelítés” célja ugyanaz: az ember „megközelítése”. Wilfried Gürtler terápiás körfolyamatoknak nevezte egy élmény áttételét egyik modalitásból a másikba, harmadikba és vissza.

Miképp más művészetterápiás irányzatoknál, az IKT-ban sem a mozgás vagy az egyéb alkotások esztétikai értéke számít, hanem az alkotás folyamata, az önkifejezés élménye, valamint az élmények, érzések megosztása, megbeszélése az elsődleges.

Ezzel együtt – megfigyelhető a jelenség, hogy egyes csoporttagok szívesebben dolgoznak valamelyik modalitásban, miközben egy másikat meg nem éreznek magukénak (pl. nem szívesen rajzol vagy fest, de örömmel ír verset), és ha adva van a választás szabadsága, egyiket vagy másikat preferálják. Ez a kedvelt modalitás megadja nekik azt az élményt, hogy „jól ki tudják vele fejezni”, amit szeretnének, és ez a befogadó oldalról, de akár saját nézőpontból is megélhető úgy, mint valamilyen *tehetség* megnyilvánulása.

Előadásomban a *tehetség* különböző aspektusait járom körül művészetterápiás nézőpontból, szemléltetésül az integrált kifejezés- és táncterápiából hozok példákat.

Kulcsszavak: integrált kifejezés- és táncterápia, IKT, multimodalitás, személyes tehetségek

Lipka Péter

Színházi alkotó folyamat a pszichodinamikus mozgás és táncterápia tükrében

Két és fél éve dolgozom egy Maszkos, improvizációs munkára épülő színházi társulattal. Az itt eltöltött időben arra törekedtem, hogy integráljam a közel 20 éves színházi és tánc tapasztalataimat a terápiás és pedagógiai tudásommal. Tréningvezetőként lehetőségem nyílt szabad kísérletezésre az alkotó folyamat előkészítésében. A napi felkészülésben elkísértek és inspiráltak a sajátélményben, és csoportvezetőként szerzett tapasztalatok, valamint a táncterápiás szakirodalomban található különböző elméletek, kutatások.

Előadásomban kísérletet teszek, hogy végigvezessem a hallgatóságot a próba kezdetétől a színpadról le lépés pillanatáig, miközben a testtudati munka szerepét és jelentőségét helyezem a fókuszba. Kitérek a belső és külső idők és terek összehangolására a színpadi improvizációban, az önérzékelés fontosságára és a test emlékező képességére a Maszkos munka szempontjából, valamint identitás váltás nehéz pillanataiban a biztonságot adó rituálék és tiszta keretek megtartó erejére.

Kulcsszavak: színészi improvizáció, testtudati munka, önérzékelés, hangolódás, identitás, keretek, kollektív alkotás

Merényi Márta**A testi élmények útján**

Az előadó a testélmény fontos összefüggéseit vizsgálja a testképpel, képzetekkel fantáziákkal. A testélményben „rejlnek” kapcsolati tapasztalataink származékai is, amik ott munkálnak vágyaink és félelmeink mélyén, formálva azt az elvárás rendszert, amivel előrevetítjük és befolyásoljuk a velünk történő érzelmi-kapcsolati események alakulását. A PMT testtudati munkájában létrejött tudatállapotban egy adott pillanatban elővételezett mozgásos lehetőségek többszöröződhetnek, azaz „kitágul az idő”, egyidejűleg több egyenértékű megvalósulás sejlik. Ebben az állapotban való elidőzés, mozgásos kísérletezés „fellazíthatja” a rögzült elővételezések/elvárások szerinti eseménylefutásokat.

A súlyos személyiségzavarok eseteiben különösen nehéz megbolygatni az elvárások rendszerét. Ezen páciensek érzelmi érintődése, bevonódása felerősíti sérülékenységüket, kitétté válhatnak az újabb sérülésekre. Az előadó esetrészletek segítségével mutatja be a testi munkában tapasztalható jellemző dinamikai jelenségeket, nehézségeket, elakadásokat. Erős érzelmi hatások érik a vezetőket is, elkerülhetetlen bevonódásuk ezért a szupervíziós munka különösen fontos. Az előadó borderline páciensekkel folytatott mozgásterápiás munkája során összegzett tapasztalatai alapján ajánl konkrét terápiás eszközöket, munkamódokat.

Kulcsszavak: testélmény, testkép, testtudati munka, borderline személyiségzavar, sérülékenység

Révay Réka**Mozdulatművészet és terápia**

A múlt század első felének jelentős táncos hagyománya a mozdulatművészet. Hogyan is gondolkodtak képviselői test és lélek kapcsolatáról, a mozdulatról, annak hatásairól, és felhasználási területeiről?

A magyarországi mozdulatművészet idén ünnepli felvirágzásának 100. évfordulóját. 1912-ben nyitotta meg kapuit az első iskola, majd ezt követte még másik kettő, Madzsar Alice, Dienes Valéria, és Szentpál Olga vezetésével. A későbbi tanítványok közül fontos megemlíteni Mirkovszky Mária és Berczik Sára nevét. A mozdulatművészet táncos világához kapcsolódó szabadságeszmény nem vívta ki a diktatórikus hatalmak támogatását: a háború alatt, majd azt követően, sorra bezáratták az iskolákat, így ez a hagyomány csak búvópatakként tudott megmaradni, elvágva a természetes fejlődés lehetőségétől.

Az előadás arra vállalkozik, hogy valamennyit megmutasson abból a szellemiségből, amely a művészeti célokon kívül jellemezte ezeket az iskolákat, a történeti megemlékezésen túl.

Kulcsszavak: mozdulatművészet, integrált kifejezés- és táncterápia, kifejező tánc, szimbolika

Simon Judit**A különböző testtudati technikák által alkalmazott instrukciók sajátosságai**

Az embodiment teóriák szoros kapcsolatot feltételeznek az absztrakt fogalmak és a szenzomotoros reprezentációk között. A test a fogalomalkotás bázisa. Ily módon a metafora visszavezet bennünket a testünkhöz. Fónagy Iván szerint a metafora nem egyszerűen az ismeretek gazdaságos kifejezési módja, hanem a metafora maga a tudás.

A jelölő és a jelölt viszonya azonban kétirányú. A fogalmak messzemenően befolyásolják, meghatározzák, néha egyenesen megírják a világról és önmagunkról alkotott képet. Egy adott

kultúra fogalmi rendjét, világgépét messzemenően meghatározza, hogy milyen elképzelései vannak a testről. A fenti szempontokat figyelembe véve érdemes megvizsgálnunk azokat a test megtapasztalását célzó instrukciókat, metaforákat, és imaginatív eljárásokat, amelyeket a különböző testterápiás és testtudati technikák alkalmaznak. Ilyenkor a nyelv a testbe érkező egyik eszköze. Felmerül az a kérdés, hogy mikor és milyen értelemben beszélhetünk a testben zajló folyamatok pusztá érzékeléséről? Hogyan viszonyulnak ezek a folyamatok a reprezentációhoz és a mentalizációhoz? Végül mindezek milyen megfontolásokhoz vezetnek bennünket a gyakorlati munka során.

Kulcsszavak: embodiment teóriák, metafora, instrukció, testtudati technikák, mentalizáció

Szvatkó Anna

Honnan és hová tart a dinamikus szenzoros integrációs terápia Magyarországon?

Több mint húsz éves múlta tekinthet vissza a szenzoros integrációs terápia meghonosodása Magyarországon. A nemzetközi trendekhez hasonlóan többféle felfogás jelent meg ezen a területen is, ahol a különböző társszakmáknak – gyermek-pszichoterápia, gyermek-pszichiátria, gyógypedagógia – a gyermek fejlődéséről, organikus és pszichés funkcionálásáról alkotott képe is érintett. Ennek a döntően mozgásnyelvű megközelítésnek jó néhány irányzata került a gyakorlatba, ugyanazzal az elnevezéssel. Az előadás arra vállalkozik, hogy ezeket az irányzatokat azonosítsa, kapcsolatba hozza a szenzoros integráció elméletének specifikumaival, és megmutassa, hogy milyen módon hatottak erre a magyarországi pszichológiai és pedagógiai hagyományok.

A dinamikus szenzoros integrációs terápia a pszichoanalízis budapesti iskolájának ma is eleven hagyományából táplálkozva jött létre. Az érzékszervi–mozgásos–kognitív történések mellett kiemelt figyelem kerül a lelki történések kapcsolati dinamikájára. Dinamikus abban az értelemben is, hogy a világot, főképpen a gyermekek világát változásában, fejlődésében, mozgásában észleli, még akkor is, ha ez a fejlődés súlyosan eltérő. Képes arra, hogy egyes mozgásos tüneteket kreatív önkifejezésnek értelmezve a gyermekek egyedi világába lépjen be, és mozgásos párbeszédet kínáljon. Eszköze, mint minden kreatív folyamatnak, a játék.

Kulcsszavak: dinamikus szenzoros integrációs terápia, szakmai gyermekkép, kreatív önkifejezés mozgásos párbeszédben

Toronyai Gábor

Kultúráképződés a mozgáscsoportban

Előadásomban a pszichodinamikus módszerű mozgás- és táncterápiás csoportban lejátszódó kultúráképződési folyamatok felvázolására teszek kísérletet.

A kultúra mint jelentésvilág – Jan Assmann felfogása szerint – identitást hoz létre az önelképzelés formálása és a viselkedési minták alakítása révén. Két formában van jelen az életünkben. Alapstruktúráként a nyelvben és minden, a pusztán ösztönöstől-természetestől eltérő viselkedési mintázatunkban. Magaskultúráként pedig azokban a formákban, amelyek az alapstruktúrában benne rejlő vonásokat, jelentéseket az identitásképzést felerősítő alakban fejezik ki.

A mozgáscsoport vizsgálatánál az első formára koncentrálok. Végigkövetem az értelemképződést a csoporttagok, illetve a vezetők szemszögéből is előbb az egyes csoportalkalmak lefolyásában, majd pedig a csoportfolyamat időbeli kibontakozása során.

Végül kitérek az egyesületi műhely egy szerkezeti vonására, amely véleményem szerint elősegíti azt, hogy a mozgáscsoportbeli sajátos kultúráképződési folyamat továbbhaladjon egy lépéssel a sajátélmény, illetve képzési szakaszhoz képest.

Kulcsszavak: kultúra, pszichodinamikus mozgás- és táncterápia

Vad Gyöngyi

Gondolatok a mozgás- és táncterápiás szupervízióról

A szupervízió nemcsak a képzés elengedhetetlen része, hanem a mindennapi mozgás- és táncterápiás munkának is fontos segítője. Az előadás ez utóbbi terület szakmai kihívásairól gondolkodik.

Először azt szeretném megmutatni, hogyan jelennek meg a csoporttörténekek különböző megélési szintjei (egyén, csoport, csoportvezetők, szupervízor) a szupervízióban. A szintek átjárhatóvá tétele új szempontokkal segíti mind az intrapszichés, mind pedig az interperszonális dinamikák megértését. Kimarad-e a szupervízor az áttételből? Az interszubjektívitás révén ő is a csoport alkotó folyamatának részese lesz, hangolódásának, befogadó készségének hatása van a megértésre, a tartalmazó kapacitás növelésére, s így a csoportvezetők munkájának eredményességére is.

Az előadás második felében azt a kérdést járjuk körül, hogy a verbális és testi élmények viszonya hogyan adható át a szupervízióban. Miben más a szupervízor munkája, ha a terápiás folyamatok alapját mozgásos élmények adják?

Végezetül egy olyan „esetmegbeszélő” csoport tapasztalatairól számolok be, ahol elsősorban a mozgást használtuk az elakadások megértésének, feldolgozásának eszközüül.

Kulcsszavak: szupervízió, átjárható élményszintek, mozgásos esetfeldolgozás

Varga Izabella

A belső indíttatású mozgás és az utánzás szötte

Az egyes mozgással dolgozó szakemberek más-más hangsúllyal építenek a belső kezdeményezésekre és az utánzásos tanulásra. Az előadás a pszichobiológia és a művészettörténet felől közelíti meg a belső indíttatású mozgás és az utánzás kapcsolatát. Így ismerteti Molnár és Nagy (1994, 2004) vizsgálatait, melyek szerint az eltérő szívritmus mintázatú „imitáció” és „provokáció” a születéstől együttesen alakítják az anya és a gyermek dialógusát. Elemzi, hogy a művészetek történetében a valóság utánzása, befogadása hogyan változik expresszív hangsúlyú irányzatokkal, és ezt párhuzamba állítja az egyéni életút során tapasztalható váltásokkal (Navratil, 1972). Foglalkozik a „viselkedési állapotokkal” (így nyugodt és aktív alvás és ébrenlét), melyek már a magzatnál jól elkülönülő mintázatokba szerveződnek. Kiemeli, hogy ezek komponensei (így mozgás, szemmozgás, szívritmus variabilitás) veszélyeztető tényezők hatására disszociálódhatnak (Di Pietro, 2002), megnehezítve az utánzásos és a belső indíttatású viselkedésformák szerveződését.

A fentiek alapján elemzi, hogy a DSZIT (dinamikus szenzoros integrációs terápia) nondirektív megközelítése hogyan támogathatja a viselkedési állapotok kaotikus mintázatainak rendeződését, a belső indíttatású mozgás és az utánzás szötteének organikus fejlődését.

Kulcsszavak: DSZIT, utánzás, expresszivitás, viselkedési állapotok, disszociáció, nondirektivitás, művészettörténet

Vermes Katalin**Mozgáscsoport a kultúrában**

A mozgáscsoport komplex világa kis sziget a posztmodern kultúrában, melyet e kultúra látható és rejtett hullámverései formálnak. Az előadás alternatív kultúraelméleti álláspontokat vázol, amelyek más és más módon teszik érthetővé a mozgás és táncterápiás csoportkultúra sajátos vonzerejét.

1. Túlélő kultúrában élünk, amelyben a magasabb jelentések szétesnek, s már csak a test, a test vágya marad nekünk kompenzációként, identitásként (Lasch, Featherstone). Így a mozgás- és táncterápia élményvilágának vonzása összefügg kulturális szimbólumaink és értékeink kiürülésével.
2. A test sem valódi öntapasztalás: a személytelen hatalom strukturái behatolnak érzékekbe és zsigerekbe (Foucault). A terápiás kultúra újratermeli a fogyasztói kapitalizmus függőségeit, pl. az intimitás, érzékiség túlzott vágyát az autonómia rovására (Žižek). Így a PMTT sem független a fogyasztói kultúra mechanizmusaitól.
3. A testtapasztalat eredeti nyitottságához visszatérni nem csak kompenzáció vagy függés, de az autonómia forrása is lehet (Stern, Sheets-Johnstone). A testi alkotó folyamat felszabadítása hozzájárulhat egy megújuló kultúra és közösségképzéshez (Merleau-Ponty), a fenntartható kultúrához.

Az előadásban azt vizsgálom, hogyan jelennek meg a PMTT gyakorlatában a fenti összefüggések.

Kulcsszavak: pszichodinamikus mozgás- és táncterápia, kultúraelmélet, fenntartható kultúra

MŰHELY ABSZTRAKTOK

Ács Eszter, Majoros István

Kapcsolatban lenni, egyben önmagam is lenni

Számtalan kérdés és lehetőség merül fel kapcsolataink kölcsönhatásaiban. Hogyan tudunk önmagunk maradni és érzékelnii a saját és mások határait?

A mozgás és az érzékelés elemi szintjeinek megtapasztalása hozzáférhetővé teheti a kapcsolatainkhoz kötődő tudattalan érzéseinket, szorongásainkat, vágyainkat. A pszichodinamikus mozgás- és táncterápia során testtudati gyakorlatokkal segítjük a testi érzetek megélését. Műhelyünkön a testi élmények mentén az önérzékelés és a másikkal való kapcsolat érzékelése árnyalódhat. Előkerülhetnek öntudatlan érzések, kapcsolati emlékek. A magunkra és a másokra való hangolódás gyakorlása hozzásegít saját és a másik igényeinek, szükségleteinek megtalálásához és megértéséhez.

Brinzanek Zsuzsa, Laszlovszky Ágnes

„Híd, ami összeköt” – integrált kifejezés- és táncterápiás műhely

A „híd” szimbóluma támogatja az összekapcsolódást, kapcsolatban maradást önmagunkkal és a külvilággal – külön-külön és egyszerre is. Az átélt testi-mozgásos, illetve önkifejezési tapasztalatok, mint megtartó erők pedig lehetővé teszik, hogy a mindennapokban újrateremtjük ezt a hidat, és ezáltal egyaránt hozzáférjünk belső erőforrásainkhoz és képesek legyünk alkalmazkodni a folyamatosan változó világhoz.

A műhelyen az IKT eszköztárából válogatunk, a hangsúlyt a szabad, mozgásos improvizációra helyezve. Testtudati munkával fókuszba hozzuk az élmény és a feldolgozás testi szintjeit, majd teret adunk az aktuális testi élmények és korábbi kapcsolati emlékeink, érzelmeink összekapcsolódásának – belső kapcsolati mintáinkat megfigyelve, tudatosítva. Ezt követően mozgásos élményen keresztül találkozunk egy másik emberrel – egyúttal fókuszba kerülnek külső kapcsolódásaink. A híd, mint szimbólum, a kapcsolódást és a részek közötti átjárást sejtetve jelentősen segítheti ezt a folyamatot, melyet több kifejezési formában (mozgásos páros folyamat, textíliákból szimbolikus hidak „építése”, a híd rajzban való megjelenítése) körüljárunk majd. A műhelyen a testi jelenlét egy új aspektusának megélése válik lehetővé, mely átformálja a kapcsolatot külső és belső világ között.

Kényelmes, a szabad mozgást nem akadályozó öltözék ajánlott!

Campos Jiménez Anna, Csontos Zoltán

A test megtart

A műhely a pszichodinamikus mozgás- és táncterápia munkamódjába enged bepillantást. Megfigyeljük, hogyan válik a csoportban mozgás változó folyamatban megtartó erővé a saját testünkre irányított figyelem.

A gyakorlatok segítségével észlelésünket testünk valós, jelen idejű történései felé fordítjuk, és elindulunk a közös kísérletezés útján. Hogyan találkozunk másokkal, ha sikerül átélnünk saját mozgásunkat? Hogyan kapcsolódunk, és hogy mozdulunk egyedül tovább? Hogyan születik meg a mozgás megtartó közegében a közösen megélhető alkotás?

A műhely nem igényel mozgásos előképzettséget, viszont érdemes szabad mozgást lehetővé tevő öltözetben jönni.

Endresz Hajna, Nagy Krisztina**Az időélmény változásai a mozgás- és táncterápiában**

A megszokott „agyalás” – értelmezések, címkézések, belső beszéd – elhalkul, teret engedve olyan még nem címkézett és nehezen narrálható élményeknek, melyek feltehetőleg az implicit emlékezet részét képezik. Az implicit élmények és működésmódok apró, gyakran csak leheletnyi változtatása élményszintű tapasztalatot jelent arról, hogy módosítható az is, ami öröknek, időtlennek, és saját hatókörünkön kívül lévőknek tűnik bennünk. Ez időigényes - sok ismétlést, gyakorlást, pepecselést igénylő – folyamat, mely során újra és újra időt szánunk arra, hogy beérkezzünk egy időtlennek tűnő állapotba, ott elidőzzünk, és majd fokozatosan visszatérjünk a szokásos időkereteinkhez. A műhely résztvevői erről kaphatnak élményszerű bepillantást. Átöltözés javasolt: laza póló, nadrág és zokni.

Földvári Mónika, Papp Dorottya**Belső egyensúlyunk megtartó ereje**

A Pszichodinamikus Mozgás- és Táncterápiában a mozgásban tapasztalt élmények személyiségünk olyan részét teszik hozzáférhetővé, amelyek szavak által gyakran elérhetetlenek, ugyanakkor alapvető jelentőségük van abban, ahogyan önmagunkat és környezetünket megéljük.

Műhelyünk lehetőséget kínál megtapasztalni, miként érhetjük el, fedezhetjük fel testi valónkat. A mozgásos gyakorlatok fókuszában az egyensúllyal való kísérletezés és a belső középpontunk megtapasztalása áll, ahogyan az a testi érzeteinkben és kapcsolatainkban megjelenik.

Javasolt öltözék: kényelmes ruha, vastag zokni

Gál Eszter**Skinner-féle ellazulás technika (Skinner Releasing Technique)**

A Skinner-féle ellazulási technika Joan Skinner által kidolgozott szomatikus tánc technika, amely egyesíti a technikai fejlődést és a kreatív alkotó folyamatot. A foglalkozásokon a test feszültségének csökkentése által mélyebb test-tudati állapotba jutunk. Amikor a főlösleges feszültséget kiengedjük a testünkből, az energia, ami ennek a feszültségnek a fenntartásához kellett felszabadul, és újra felhasználhatóvá válik. A mozgás tapasztalása nem a mozdulatok érzékelése, hanem az érzékelés mozdulata lesz. Az SRT tartalmaz „képekkel” vezetett gyakorlatokat, amelyek könnyítenek a test feszültségén és erő nélküli mozgáshoz vezetnek, valamint ezzel összhangban az egész lényünkre vonatkozó testrend és mozgás tanulmányi gyakorlatokat. Az SRT alkalmazható önismereti munkában, táncművész képzésben, rekreációs saját élmény céljából vagy az alkotói folyamat előkészítéseként. Az órákon való részvételhez mozgásos előképzettség nem szükséges és anyaga mindenki számára igazi felfedező utazást kínálhat. A műhely gyakorlati részét kb. 45 perces elméleti bemutatás követ.

Öltözék: kényelmes tréning ruha (nadrág, póló, zokni, réteges öltözék)

Goda Gábor**Az emberi kapcsolatok áramló természete – Megtartó erők a „Weight-Flow Contact”-ban**

Segítő: Rajnoha Szilvia

A „Weight-Flow Contact” egy mozgásra és fizikai kontaktusra épülő önismereti módszer,

melyet Goda Gábor koreográfus-rendező dolgozott ki.

Testtudati és kapcsolati munkából álló technikák sorozatára épül, melynek célja egyrészt, hogy teret nyisson a legkülönbözőbb – akár ellentétes – érzelmeknek, élményeknek, ugyanakkor pedig kiaknázza és feloldja a bennük rejlő, egymásnak feszülő energiákat. Megélhetjük, hogy egy dinamikus viszony olykor elkerülhetetlenül az egyensúly elvesztéséhez vezet, ami önmagában nem veszélyezteti a kapcsolatot, sőt lendületet adhat, hogy váratlan helyzetekben, ismeretlen utakon, kreatív módon kereshessük meg közös súlypontunkat és egyensúlyunkat.

Igen nagy hangsúlyt kap a figyelem: a testünkben, a kapcsolódásainkban, és magában a térben való jelenlétünk minősége. Ez egyfajta érzékeny, kifinomult és elmélyült figyelmi állapot, egy folyamatos hangolódás, mely felébreszti és kiterjeszti bennünk azokat a felszabadító és gyógyító erőket, melyek saját testünkkel, saját érzéseinkkel, illetve a kapcsolatainkkal való harmonikus, dinamikus, elfogadó, kreatív és autentikus viszony megéléséhez segítenek hozzá.

Gyulavári Ágnes

Test–tér–forma – A Lábán-mozdulatrendszer a táncterápiában

A műhely a tánc- és mozgásterápia és a Lábán mozdulatelemző rendszer találkozási pontjait kutatja. A Lábán Rudolf által kidolgozott mozgásnyelv lehetővé teszi a mozdulatok interpretációját, leírását és mélyebb megértését. A kínált testtudati szempontok segítik a testünkben rejlő számtalan információ feldolgozását, mások mozdulatainak hiteles testi átélését. A műhely során a testünkben megbúvó kapcsolati mintázatok újra felfedezése segít minket saját teljességünk megtapasztalásában és a másokhoz való kapcsolódásban. A Lábán rendszeren alapuló testtudati munka mentén tudatosítjuk mozdulataink egyediségét. Szabadon kísérletezünk az idővel, térrel és áramlással. Együtt keressük a Lábán rendszer gyakorlati alkalmazhatóságának lehetőségeit a táncterápiás munka során és a mindennapokban. Kényelmes, mozgásra alkalmas öltözék és vastag zokni javasolt.

Horváth Dorottya, Salz Gabriella

Női vonal – Generációk tánca, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely

A műhely résztvevőit utazásra hívjuk, melyen találkozhatnak a bennünk élő ősök mozgásmintáival. A női vonal kutatásához az Integrált Kifejezés és Táncterápia eszköztárát alkalmazzuk. Az alkotás folyamatában egy olyan „mozgás-dramával” dolgozunk, ahol az egyes generációk tagjai a résztvevők saját testi emlékezete és belső képei nyomán jelenítődnek meg. A résztvevők megjelenítik a “generációk táncát”, találkozhatnak a bennünk élő női minták, belső képek, minőségek alakzataival. Az ősökkel való kapcsolat minőségét nehéz szavakban megjeleníteni, a mozgás és a képi kifejezés azonban lehetőséget teremt a kapcsolati élmény felidézésére, vagy új kapcsolati lehetőségek megjelenítésére. A tudattalanul hordozott transzgenerációs örökségek testi, mozgásos és szimbolikus megjelenítése, az élmény megosztása és az előző generációk tapasztalatának, támogató, megtartó erejének felfedezése és megélése állnak a műhely középpontjában.

Jarovinszkij Vera, Perfalvi-Zobor Tünde

Test-térkép, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely

Ezen a műhelyen együtt kutathatjuk, hogy a testtudati munka, a szabadon áramló mozgás és a testrajz kifejező ereje hogyan segíti testünkben keletkezett blokkjaink, elakadásaink

felismerését, tudatosítását. A résztvevőknek lehetőségük nyílik arra, hogy feltárjanak olyan testi lenyomatokat, testi emlékeket, érzéketeket, amelyek érzelmi elakadásaikat hordozzák. A műhelyen készült test-térképük segítségével közelebb juthatnak azok felismeréséhez, megértéséhez. Kényelmes öltözék javasolt.

Kálmán Ferenc, Vermes Katalin**Szervező erők a testen belül és kívül**

Az emberi testet alkotó szöveteket, szerveket különféle struktúrák és a struktúrákban működő erők és mozgásminták tartják dinamikus egységben. Ezen erők tudatosan, vagy tudattalanul megélt élményei fontos alkotói a szelférzetnek, mely felkészít a személyközi kapcsolatokra, és a világban való aktivitásra. A belső mintázatok így általános működésünkre is kihatnak, és fordítva, a külső tér és személyközi helyzet kihívásaira válaszul is átalakulhatnak a belső szerveződések.

A műhely a Body-Mind Centering testtudati módszer lehetőségeit a pszichodinamikus mozgás és táncterápia erőterébe helyezi. A résztvevők egyéni munkában, találkozásokban és csoporthelyzetekben szerezhetnek hol elmélyült, hol játékos tapasztalatokat saját testük és egy alakuló csoport szervező és tartóerőiről. Kényelmes öltözék, meleg zokni javasolt.

Kiss Tibor Cece, Szabó Ágnes**Birkaiskola – hang-játék az integrált kifejezés- és táncterápiával**

Az integrált kifejezés- és táncterápia multimodális kifejezőművészeti terápiás forma, vagyis többféle művészeti modalitást alkalmaz a terápiás célok elérése érdekében. Műhelyünkön eszköztárunkat leszűkítjük, figyelmünket a test és a hang kapcsolatának vizsgálatára fókuszáljuk.

Hogyan reagál a test a hangra és a hang a testre? Milyen hangok születnek meg a test által? Kutatjuk a test tágabb lehetőségeit a hangadásra, de kiemelt szerepet szánunk a hangképző szerveink által létrehozható hangoknak.

Miközben hangképző szerveinket – miképp testünket is – nap mint nap használjuk, mégis meglehetősen szűk határok között érezzük otthonosan magunkat. Annak felfedezésére invitáljuk a műhely résztvevőit, hogy mi történik a határokon, és hogyan tágíthatók lehetőségeink.

A részvétel táncos, „hangos” vagy technikai előképzettséget nem igényel, javasoljuk a szabad mozgást megkönnyítő, kényelmes öltözék, vastag zokni vagy puhatalpú cipő viselését.

Köhler Kata, Szűcs Mónika**Megtartó Én Te Ó**

A műhelyben sajátélményű testi tapasztalatokra érzékenyítjük magunkat. Tapasztalatokat szerezhethünk mozgáson keresztül magunkról, másokról. Az egyéni élmények a másikon keresztül kapnak majd új inspirációkat, és teremtenek újabb ötletet, alkotnak újabb formát. Műhelyünkben ezekkel az oda-vissza kapcsolódó, állandó lüktetésben lévő hatásokkal dolgozunk, fókuszban a minket és a másikat megtartó: közeggel, a gravitációval, felületekkel, erőkkkel. Különös figyelmet szentelünk a megtartó másokra, megtartott önmagunkra, tartó önmagunkra és megtartott társunkra. Kényelmes ruha szükséges. Kipróbálásra javasoljuk a pszichodinamikus táncterápiás módszert még nem ismerők számára!

Nemes Andrea, H. Pozsár Beáta, Arató Domonkos **Pszichodráma eszközök használata a DSZIT csoportterápiákban**

A műhelyen komplex terápiás megközelítéssel dolgozunk, alapul véve a szenzoros integrációs mozgásterápiát, melyet pszichodráma technikákkal kombinálunk.

A DSZIT (dinamikus szenzoros integrációs terápia) J. Ayres által kidolgozott elveken alapuló mozgásterápia pszichoterápiás beállítottságú, de fejlesztési célokat is segíthet, mely a fejlődés során az éretlen, integrálatlan vagy hiányos szenzomotoros képességek, vagy zavarok gyógyítását célozza.

Hatásmechanizmusa: a szenzoros integráció a rendellenes neuropszichológiai folyamatok (vesztibuláris rendszer, taktilis vagy szenzoros folyamatok zavarai) rendezésében, integrálásában gyökerezik, melyek a személyiségfejlődésnek is alapjait képezik (preverbális, kori testi emlékezet, testkép-énpép, világhoz való viszony). A DSZIT non-direktív szemléletével és többfunkciós eszköztárával az öngyógyító folyamatok beindulását segíti, melynek során a kóros neurofiziológiai folyamatok normalizálódnak, és érettebb, adaptívabb reakciók, mozgásos válaszok jelennek meg. Ezek segíthetik aztán a szelf-fejlődés alapjainak integrálását, a merev maladaptív sémák változását, a megakadt pszichés folyamatok továbbvitelét, végső soron az egész személyiség fejlődését.

A DSZIT regresszív, sokszor preverbális korba visszatérő testtudati-kapcsolati munkájának folyamatában bizonyos pontokon (megakadás, regresszióból való nehéz kilépés, vagy szempontváltás szükségessége) segíthetnek a pszichodráma technikák (pl. szociometria, dramatikus megjelenítés, belső hangok). Ezek használata a szemlélet- vagy szintváltást, újabb szempontokat, vagy kapcsolati rálátást adhatnak, ami az egész személyiségstruktúra változását idézhetik elő.

Várjuk azokat az érdeklődőket, akik a dráma és a mozgás összjátékában szívesen részt vennének.

Pete Nóra, Révay Réka **Kapcsolati erők, integrált kifejezés- és táncterápiás műhely**

Műhelyünk az integrált kifejezés- és táncterápia módszerével közelíti meg a konferencia témáját, annak is kapcsolati aspektusát. Kapcsolataink megtarthatnak a világban, támaszt, védőhálót jelenthetnek nehéz helyzetekben. De hogyan alakítunk ki ilyen kapcsolatokat, mely részünk kapcsolódik könnyen és mely részünk az, amely inkább zárva marad? És mi történik, ha magában a kapcsolatban támad nehézség – mi az, ami benne tart és mi az, ami a lezárás, megszakítás, befejezés irányába húz? A módszerünk alapját képező nonverbális kifejezőeszközökkel (melyek közé a mozgáson és táncon kívül különböző képzőművészeti és dramatikus technikák is tartoznak) sokszor még meg sem fogalmazott tulajdonságaink, témáink ölthetnek testet és adhatnak új információt magunkról. Ennek kipróbálására hívunk minden érdeklődőt. A megjelenés kényelmes, mozgást lehetővé tevő ruházatban ajánlott.

Péter Edit, Szili Katalin **Ami közös és ami saját, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás műhely**

Műhelyünk fókuszában az egyén és a csoport viszonyának megtapasztalási lehetőségei állnak. A konferencia témájához is kapcsolódva azokat az utakat keressük, melyek által a szubjektív testi élmény a közösségi élmény részévé lehet. A másik jelenlétében átélt belső tapasztalatok, érzetek a közös figyelmi fókusz és az improvizáció segítségével együttes történetté válhatnak,

melyek a kiemelt tér közvetítésével lesznek mindenkinek megmutathatóvá, láthatóvá és átélhetővé.

Hogyan vagyok egyedül mások jelenlétében? Mitől tudok a csoportélmény részese lenni? Hogyan döntöm el, hogy együtt vagy egyedül? Mikor jó együtt és mikor egyedül? Mit kaphatok az együttből? A műhely folyamata ezekre a kérdésekre segíthet válaszokat találni.

KEREKASZTAL ABSZTRAKTOK

A PMT módszerének alkalmazási területei, lehetőségei

Kerekasztal-beszélgetés

Résztvevők: Csontos Zoltán, Endresz Hajna, Incze Adrienne, Vermes Katalin

Moderátor: Campos Jiménez Anna

A pszichodinamikus mozgás- és táncterápia felnőttekre kidolgozott pszichoterápiás módszer. A műhelyen megpróbáljuk körbejárni, hogy a módszer hogyan alkalmazható és adaptálható szélesebb körben, más területeken és keretek között. Pl. hogyan módosul különféle életkorok esetén, vagy pszichiátriai betegeknél, vagy tanfolyami keretek között speciális céllal, vagy adott intézményi keretek között, mint amilyen egy iskola. A műhelynek nem célja az összes alkalmazási lehetőség áttekintése. Az első fél órában a műhely vezetői példaképpen emelnek ki egy-egy általuk megtapasztalt területet. Ezekkel kapcsolatos tapasztalatokat osztanak meg, illetve szempontokat és kérdéseket vetnek fel. A további részben közös gondolkodásra invitálják a résztvevőket.

A műhely egyik céljának tartjuk, hogy a már képzett és képződő terapeutákban, csoportvezetőkben kedvet ébresszünk a módszer továbbfejlesztésére, alkalmazására; illetve hogy közösen gondolkodjunk az alkalmazás lehetőségeiről és korlátairól.

Megtartó erők a mozgással dolgozó módszerekben

Kerekasztal-beszélgetés

Résztvevők: Bóta Ildikó, Kiss Tibor Cece, Lipka Péter, Molnár Magda, Simon Judit

Moderátor: Campos Jiménez Anna

A kerekasztal résztvevői az integrált kifejezés- és táncterápia, a dinamikus szenzoros integrációs terápia és a pszichodinamikus mozgás- és táncterápia irányzatainak képviselői, valamint olyan előadó művészek, akik testtudati és alkotói tapasztalataikat terápiás munkájukba beépítették, illetve terápiás tapasztalataikat az alkotás folyamatában hasznosítják. A beszélgetésen megpróbáljuk körbe járni, hogy az egyes irányzatok képviselői szerint milyen megtartó erők mozgósíthatóak az adott kereteken-módszereken belül. Arról is gondolkodunk közösen, hogy mit értenek „testtudati-munka” alatt az egyes irányzatok, és ez milyen módon kapcsolódik a terápia, az önismeret illetve a művészeti kifejezés megtartó erejéhez.

A beszélgetés eleinte a szakemberek gondolataira, véleményére fókuszál, mely reményeink szerint segít abban, hogy a közös gondolkodásba, kérdések feltevésébe a hallgatóságot is bevonjuk.

FILMSZEKCIÓ

Művészeti és terápiás táncfilmek

Szerkesztette: Szili Katalin

A filmszekcióban hét rövidebb alkotás kerül bemutatásra.

Kálmán Ferencet Gaál Mariann és Reich Dániel rendezők *Emlékezetből* című táncfilmjében (2010) láthatjuk, amely a BMC improvizációs technikáját használva érzékenyen mutatja ember mivoltunkat a természetben.

Biczók Anna és Szili Katalin *Itt most érzekelek* című színházi előadásának (2009) felvétele az autentikus mozgásból indul ki, a mozgó táncos és az őt befogadó tanú viszonyának segítségével kérdez rá a megélt belső érzetek megmutathatóságára.

A pszichodinamikus mozgás-táncterápia módszerét mutatja be az MTV által készített riportfilm (2011), melyben a módszert demonstráló részek mellett terapeuták beszélgetnek tapasztalataikról.

Az integrált kifejezés- és táncterápia módszerét Moldován Ágnes Kiss Tibor Cecével és Pete Nórával készített interjúja (2008) ismerteti bemutató foglalkozásokon készült felvételekkel. A film mellett egy rövid montázs is látható az IKT alkalmakon készült alkotások fotóiból.

Az angol táncterápia világát Haragonics Sára érdekes dokumentumfilmjéből ismerhetjük meg, melyet Gyulavári Ágnes közreműködésével 2009-ben készített.

Két gyerekerápiás módszert ismertető film is bemutatásra kerül: a dinamikus szenzoros integrációs terápia módszeréről készült alkotás *Labirintus* címmel (Bedő Ilona, Molnár Magdolna, Kékesi Attila, 1998) érthetően tekinti át az alkalmazás lehetőségeit, míg a Kokas Klára-féle zeneterápiás foglalkozásokról készült dokumentumfilmekből néhány rövidebbet láthatunk, melyekben felfedezhetjük a táncterápiák alapvető viszonyulását is.

Az egyes filmekről, illetve a hozzájuk fűződő módszerről rövid ismertető a vetítés helyszínén olvasható.

KULTURÁLIS PROGRAMOK**TetraÉter Csoport – Performansz**

Előadók: Csuday Dóra, Farkas Dorka, Györke Tímea, Kovács Vera

A performansz a kint és bent játékára épül. Felhasználja a külső és belső teret, mely lehet épített környezetünk, vagy saját terünk testünkön belül és kívül. Hogy fonódik össze kint és bent, hogy választ el, hogy erősíti egymást, hogy fókuszálhatunk ezekre külső és belső figyelmünkkel... Ezekre keresünk választ kint is, bent is.

A TetraÉter Csoport tagjai a mozgás különböző területeiről merítenek inspirációt.

Csuday Dóra főként a jóga, **Farkas Dorka** a kreatív tánc, **Györke Tímea** a mozgás- és táncterápia, **Kovács Vera** a flow dance terén jártas. E tapasztalatok összegyűjtésével, a különböző ágak találkozásával született meg a TetraÉter Csoport, mely improvizációval és a mozgásimprovizáció különböző formáival, családi kontakt tánccházzal, testtudatossági módszerekkel foglalkozik. Munkáikban a zene- és mozgás improvizáció lehetőségeit, a művészeti ágak közötti átjárhatóságot kutatják. A csoport táncosai együtt és különböző együttesekkel is folyamatosan készítenek előadásokat, performanszokat.

Rendszeresen szerveznek és bonyolítanak le IMPRO JAM-eket, improvizációs- és performansz fesztiválokat, workshopokat, tanfolyamokat/órákat.

www.tetraeter.wordpress.com

Beszélg rólam – Táncszínházi produkció

Rendező: Mészöly Andrea

Előadók: Bruckner Csaba és Tóth Károly (súlyosan-halmozottan fogyatékos színész),

Kövesdi László (színész), Nagy Andrea (táncos)

Zene: Avishai Cohen, Sainko Namtchylak, Lukács Levente

Szövegek: Tarr Bence László - Korlátlan korlátoltság, Illyés Gyula - Az éden elvesztése, Tóth Károly - Létszomj

„Az ember sorsfeladata önnön mértékét felismerni. Mi az, amit a létezés jelenlegi lehetőségei számára elérhetővé tesznek. Ez minden ember számára más és más. Mindenféle összehasonlítás, összemérés ostobaság, és mértéken felüli. „Minden mértéke az ember”. És nem az ember úgy általában; hanem minden ember. Minden egyes ember.

Ennek értelmében az ember akkor a legjobb, ha önmaga határain belül mozog: a legjobb futó az, aki pontosan tudja, mennyit bír futni, és azt bírja is. Aki azt teszi, amire képes.”

Tarr Bence László: Korlátlan korlátoltság

Támogatók:

Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága, Flórián Műhely, Artus, Sín Kulturális Központ, Katlan, Új Előadóművészeti Alapítvány, Ökopolisz Alapítvány

NÉVJEGYZÉK

- Arató Domonkos*, tanácsadó szakpszichológus, Ferencvárosi Nevelési Tanácsadó, a Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápiás Műhely tagja; arato_dom@gmail.com
- Ács Eszter*, klinikai szakpszichológus, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás csoportvezető; eszteram@gmail.com, +36 (70) 262-24-72
- Bedő Ilona*, klinikai szakpszichológus, a Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápiás Műhely tagja; bedo.liz@gmail.com
- Brinzanek Zsuzsa*, integrált kifejezés- és táncterápiás csoportvezető; ayanamuhely@gmail.com, +36 (30) 441-90-19
- Bóta Ildikó*, mozgásművészeti és testtudati terapeuta, csoportvezető, DSGM mozgásterapeuta, tánc- és pantomimművész, ArtMan Mozgásterápiás Művészeti Közhasznú Egyesület; ildi.bota@gmail.com
- Campos Jiménez Anna*, pszichológus, pszichoterapeuta, pszichodinamikus kiképző mozgás- és tánc-pszichoterapeuta; camposjanna@gmail.com
- Cseri Ágnes*, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás csoportvezető, óvodapedagógus, szociális munkás; agneskecserike@gmail.com
- Csontos Zoltán*, szociálpedagógus, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás csoportvezető; csontos9@gmail.com
- Endresz Hajna*, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás kiképző csoportvezető, klinikai szakpszichológus; hajnaendresz@freemail.hu
- Földvári Mónika*, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás csoportvezető; elérhetőség: foldvari.monika@t-online.hu, +36 (20) 523-84-29
- Frank Róbert*, klinikai szakpszichológus, tánc- és mozgásterapeuta; robert@frankrobert.hu, +36 (30) 365-67-00
- Gál Eszter*, tánc pedagógus, előadóművész; eszter@kontaktbudapest.hu, +36 (70) 338-99-32
- Goda Gábor*, rendező, koreográfus; artus.goda@nexta.hu, +36 (20) 986-11-54
- Gyulavári Ági*, pszichológus, tánc- és mozgásterapeuta; gyulavari@gmail.com
- H. Pozsár Beáta*, klinikai szakpszichológus, kulturális antropológus, DSZIT oktató, a Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápiás Műhely tagja; pozсарb@freemail.hu
- Halmos Gábor*, pszichológus, integrált kifejezés- és táncterapeuta, üzleti tanácsadó és tréner, Integrált Kifejezés- és Táncterápiás Egyesület; halmosg@gmail.com, +36 (30) 634-74-17
- Horváth Dorottya*, pszichológus, integrált kifejezés- és táncterapeuta, gyermek-pszichodráma csoportvezető, Terézvárosi Nevelési Tanácsadó és EPSZ; diszi@freemail.hu
- Incze Adrienne*, pszichiáter, pszichoterapeuta, kiképző pszichodinamikus mozgás- és tánc-pszichoterapeuta, pszichiátriai és pszichoterápiás magánrendelés, 1088 Budapest, Bródy S. u. 46.; aincze@t-online.hu
- Jarovinskij Vera*, pszichológus, kiképző integrált kifejezés- és táncterapeuta; elérhetőség: verajaro@yahoo.com
- Kálmán Ferenc*, testtudat oktató (BMC), szomatikus mozgásnevelő; elérhetőség: kalferenc@gmail.com
- Kiss Tibor Cece*, klinikai szakpszichológus, kiképző integrált kifejezés- és táncterapeuta, II. kerületi Pedagógiai Szakszolgálat, Integrált Kifejezés- és Táncterápiás Egyesület; elérhetőség: cecehu@gmail.com, +36 (20) 317-69-64
- Köhler Kata*, pszichológus, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás csoportvezető; kohlerkata@gmail.com
- Laszlovszky Ágnes*, pszichológus, integrált kifejezés- és táncterápiás csoportvezető; ayanamuhely@gmail.com, +36 (20) 413-93-63

- Lipka Péter*, előadóművész, művészetterapeuta, gyógypedagógus, jóga oktató;
lippet@gmail.com, +36 (30) 6198456
- Majoros István*, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás csoportvezető, mentálhigiénés szakember, szupervízor, családterapeuta; majoros@manynet.hu, +36 (20) 252-81-61
- Merényi Márta*, pszichiáter, pszichoterapeuta, kiképző pszichodinamik mozgás- és tánc-pszichoterapeuta, pszichiátriai és pszichoterápiás magánrendelés; merenyim@gmail.com
- Molnár Magda*, klinikai gyermekpszichológus, Kamaraerdei Óvoda, a Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápiás Műhely tagja; molesz.molnar@gmail.com
- Nagy Krisztina*, pszichológus, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás csoportvezető; nanagykriszta@gmail.com
- Nemes Andrea*, klinikai szakpszichológus, DSZIT oktató, pszichodráma asszisztens; nemesandre@yahoo.com
- Papp Dorottya*, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás csoportvezető; nagydo@freemail.hu, +36 (70) 940-71-95
- Papp Tímea*, klinikai szakpszichológus, a Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápiás Műhely tagja; ptmilus@gmail.com
- Perfalvi-Zobor Tünde*, pszichológus, kiképző integrált kifejezés- és táncterapeuta; perfalvi@gmail.com
- Pete Nóra*, integrált kifejezés- és táncterapeuta; pete.nori@gmail.com
- Péter Edit*, tanácsadó szakpszichológus, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás csoportvezető, II.ker. Pedagógiai Szakszolgálat, perdithe@gmail.com
- Révay Réka*, integrált kifejezés- és táncterapeuta; revay.reka@gmail.com
- Salz Gabriella*, integrált kifejezés- és táncterapeuta, képzőművészetterapeuta; elérhetőség: info@tancter.hu, www.tancter.hu
- Simon Judit*, klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta, pszichoanalitikus, pszichodinamik kiképző mozgás- és tánc-pszichoterapeuta; simonjudit7@gmail.com
- Szabó Ágnes*, HR-tanácsadó, integrált kifejezés- és táncterápiás csoportvezető; agitanc@gmail.com, +36 (30) 398-66-55
- Szili Katalin*, PhD, klinikai szakpszichológus, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás módszerspecifikus csoportvezető, Egyensúly Pszichoterápiás Rendelő; szilikatalin@egyensulyrendelo.hu
- Szűcs Mónika*, pszichológus, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás csoportvezető; szucsmoni@freemail.hu
- Szvatkó Anna*, klinikai gyermek-szakpszichológus, gyógypedagógus, Ferencvárosi Nevelési Tanácsadó, a Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápiás Műhely tagja; szvatkoa@gmail.com
- Toronyai Gábor*, PhD, filozófus, egyetemi docens, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás módszerspecifikus csoportvezető, BCE Politikatudományi Intézet Filozófia Központ; toronyai@uni-corvinus.hu
- Vad Gyöngyi*, klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta; vadgyongyi@gmail.com
- Varga Izabella*, pszichológus, integrált kifejezés- és táncterapeuta, DSZIT oktató; varga.bella@t-online.hu
- Vermes Katalin*, PhD, filozófus egyetemi docens, pszichodinamik mozgás és táncterapeuta, kiképző, Semmelweis Egyetem. TSK; vermes@tf.hu
- Vetier Anna*, pszichodinamik mozgás- és táncterápiás csoportvezető, pszichológus, tanítónő, munkahely: Heim Pál Gyermekkorház Mentálhigiéniai Központ; panniv@gmail.com

JEGYZETEK

JEGYZETEK

A konferencia értékelése

Kedves Résztvevő!

Fontos számunkra az Ön véleménye, és szeretnénk visszajelzést kapni arról, mennyire volt elégedett a konferenciánkkal. Kérjük, értékelje a rendezvényt az on-line kitölthető értékelő lapon keresztül! Elérése: <http://tancterapia.net/konfertekeles.html>

Együttműködését köszönjük!

A szervezők

Klinikai szakpszichológusok, pszichiáter szakorvosok és pszichoterapeuta szakorvosok számára:

Lehetőségük van arra, hogy az orvosok és klinikai szakpszichológusok folyamatos továbbképzését nyilvántartó rendszerben, az OFTEX Portálon keresztül is minősítsék a rendezvényt a *Megelégedettségi kérdőív* kitöltésével. Ehhez regisztráció szükséges, majd bejelentkezés után elérhetővé válik a kérdőív a konferencia időpontját követő három hónapos időszakban. A portál elérése: <http://www.oftex.hu>

A KONFERENCIA TÁMOGATÓJA:

MAGYARORSZÁGI FRANKOFÓN ORVOSOK TÁRSASÁGA